

Veiksmažodžio laikai

PARENGĖ VYRESN. SPECIALIOJI PEDAGOGĖ LINA MAŽEIKIENĖ

Veiksmažodis- yra kalbos dalis, kuri reiškia daikto veiksmą ir atsako į klausimus:

- **Ką veikia?**
- **Ką veikė?**
- **Ką veikdavo?**
- **Ką veiks?**



Veiksmazodžio laikai

**Esamasis
laikas**

Ką veikia?

**Būtaisis
kartinis laikas**

Ką veikė?

**Būtaisis dažninis
laikas**

Ką veikdavo?

**Būsimasis
laikas**

Ką veiks?

Esamasis laikas

Asmenys	
Vns.	Dgs.
I asm. – aš	Mes
II asm. – tu	Jūs
III asm. – jis, ji	Jie, jos

- Veiksmažodžio esamasis laikas- kai veiksmas vyksta **dabar**.
- **Esamojo laiko** veiksmažodžiai atsako į klausimą **ką veikia?** (pvz.: Rytas aušta; Martynas rašo; šuo loja; miškas ošia)
- Vienaskaitos ir daugiskaitos veiksmažodžių **esamojo laiko III asmens** galūnėje po minkštojo priebalsio (nors ir girdime gale e) rašome **–ia** (pvz.: plaukia, žaidžia, kelia, prausia).
- Esamojo laiko veiksmažodžių galūnėse po **j**, nors tardami girdime –e, visada rašome **–a** (pvz.: važiuoja, sapnuoja, keliauja, žingsniuoja).
- Ypatinga veiksmažodžių daugiskaitos pirmojo ir antrojo asmens galūnių rašyba (pvz.: važiuojame, guodžiate, keliame, lekiame, plaukiate).

Būtasīs kartinis laikas

- Veiksmažodžio būtasīs kartinis laikas – kai veiksmas vyko **praeityje**.
- **Būtojo kartinio laiko** veiksmažodžiai atsako į klausimą **ką veikė?** (pvz.: Rytas aušo; Martynas rašė; šuo lojo; miškas ošė).
- Jeigu veiksmažodžio būtojo kartinio laiko III asmens galūnė yra –o, tai vienaskaitos II asmenyje rašome –ai (pvz.: griuvo – griuvai, bėgo– bėgai, grojo – grojai, žydėjo – žydėjai).
- Jei veiksmažodžio būtojo kartinio laiko III asmens galūnė –ė, tai vienaskaitos II asmens galūnė –ei (pvz.: rašė – rašei, skaitė – skaitei, davė – davei, lėkė – lėkei).

Būtasīs dažnīnis laikas

- Veiksmažodžio būtasīs dažnīnis laikas – kai veiksmas vyko praeityje **pasikartodamas**.
- **Būtojo dažnīnio laiko** veiksmažodžiai atsako į klausimą **ką veikdavo?** (Rytas aušdavo; Martynas rašydavo; šuo lodavo; miškas oždavo).
- Duslieji priebalsiai, susidūrę su būtojo dažnīnio laiko priesaga –dav-, tariami skardžiai. Todėl norint žodį parašyti teisingai, jį reikia pakeisti kitu (pvz.: ke**p**davo – ke**p**ė, grie**b**davo – grie**b**ė, ras**d**davo – ras**i**)

Būsimasis laikas

- Veiksmažodžio būsimasis laikas – kai veiksmas vyks **ateityje**.
- **Būsimojo laiko** veiksmažodžiai atsako į klausimą **ką veiks?** (pvz.: Rytas auš; Martynas rašys; šuo los; miškas oš).
- Būsimojo laiko veiksmažodžio galūnių priebalsiai rašomi tokie, kokie girdimi: s arba š (pvz.: grėb**s**, kramty**s**, dro**š**, jaus**s**, bėg**s**, o**š**).
- Kiti (priešpaskutiniai) būsimojo laiko veiksmažodžių priebalsiai rašomi pagal supanašėjusių priebalsių rašybos taisyklę (pvz.: lie**p**s, nes lie**p**ė, lo**b**s, nes lobo, degs, nes degė, bėgs, nes bėgo).

Sujunk veiksmazodžių laikus su žodžiais

Esamasis laikas ●	<input type="checkbox"/>	... kėlė, pažydo, juokėsi
Būtaasis kartinis laikas ●	<input type="checkbox"/>	... rėkdavo, ošdavo, kviesdavo
Būtaasis dažninis laikas ●	<input type="checkbox"/>	... pieš, mes, dainuos
Būsimasis laikas ●	<input type="checkbox"/>	... laukia, pešioja, važiuoja

Esamasis laikas
Ką veikia?

Pabrauk esamojo laiko veiksmažodžius

- Žmonės vaikščiojo, važiavo autobusais, dviračiais. Rusnė ir Gerda pietauja mokyklos valgykloje. Mano katinėlis ėda tik sausą maistą. Vasarą dažnai bėgiodavau kieme. Per atostogas perskaičiau knygą. Nuo pat ryto danguje šviečia skaidri saulė. Pro namą teka upelis. Girios, laukai, pievos skambės nuo paukščių balsų. Saulės spinduliai šildo miškus ir palaukes. Soduose ir kiemuose pražysta šalpusniai.

Būtais kartinis
laikas
Ką veikė?

Pabrauk būtojo kartinio laiko veiksmazodžius

Anksti rytą vaikai bėgo į mišką uogauti. Iš uolos išsirita maži kaip kamuolėliai lapiukai. Ant Jonuko rankos nutūpė raudonas apskritas vabaliukas. Buvo senis ir senutė, susitarę bulves skuto. Velykų šventei ruošėsi ir dideli ir maži – kaip galima gražiau margino kiaušinius. Vieversys pavasariais traukdavo savo giesmelę. Žydi sodo medžiai, pavasario šventę švenčia. Močiutė iškeps gardžių pyragėlių.

Būtasīs
dažnīnis laīkas
Ką veikdavo?

Pabrauk būtojo dažnīnio laīko veiksmažodžius

Rūta, Ignas ir Motiejus matematikos pamokose stropiai skaičiuodavo.

● Miškininkai globoja ir rūpinasi miško žvėreliais. Gustas ir Eglė

● tvarkydavo savo kambarius. Klasės budintieji laistydavo gėles.

Mokytoja taisykles užrašė lentoje. Per lietuvių kalbos pamokas

● mokiniai sukurdavo įdomių rašinėlių. Vaikai moka kelių eismo

taisykles. Rudenį beveik kasdien lydavo lietus.

Būsimasis
laikas
Ką veiks?

Pabrauk būsimąjo laiko veiksmažodžius

Pamiškėje sirps žemuogės. Mama virė uogienę. Vaikai pririnks pilną kibirėlį kvapnių braškių. Po pamokos prasidės pertrauka. Martynas meta kamuolį. Per vasaros atostogas važiuosiu prie jūros. Paštininkas beldžiasi į duris. Rytoj prasidės nuotolinis mokymas. Sesė kviečia mane žaisti. Per muzikos pamoką mokiniai išgirs naują kūrinį. Lietus pliaups kaip iš kibiro. Močiutė sunkiai lips laiptais.

Užpildyk lentelę (reikiamoje vietoje pažymėk „+“)

	Ką veikia?	Ką veikė?	Ką veikdavo?	Ką veiks?
Skaičiuodavo				
Vaikštinės				
Kvatoja				
Šveitė				
Mojuoja				
Klausinės				
Ropodavo				

Klausimams parink tinkamus veiksmažodžius

Ką veikia?

kalbėdavo

laukia

Ką veikė?

ilsėjosi

skaito

Ką veikdavo?

dainavo

švies

Ką veiks?

galvos

žaisdavo

šoks

sapnuodavo

nešė

piešia

Veiksmažodžiams rask tinkamą vietą sakinyje

Po šiltos vasarėlės ruduo. Po rudens šalta žiema.
Toku metu visiems žvėrimis labai šalta, o ypatingai
..... mažas peliukas. Tuomet jis ieškoti šiltos
saulutės ir į tolimą kelionę.

sušalo

ateina

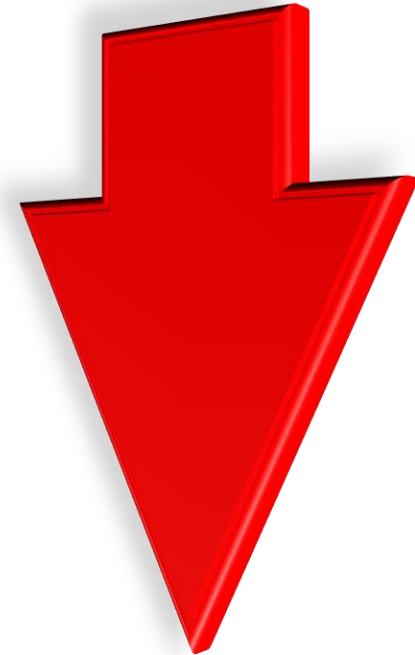
būna

nusprendė

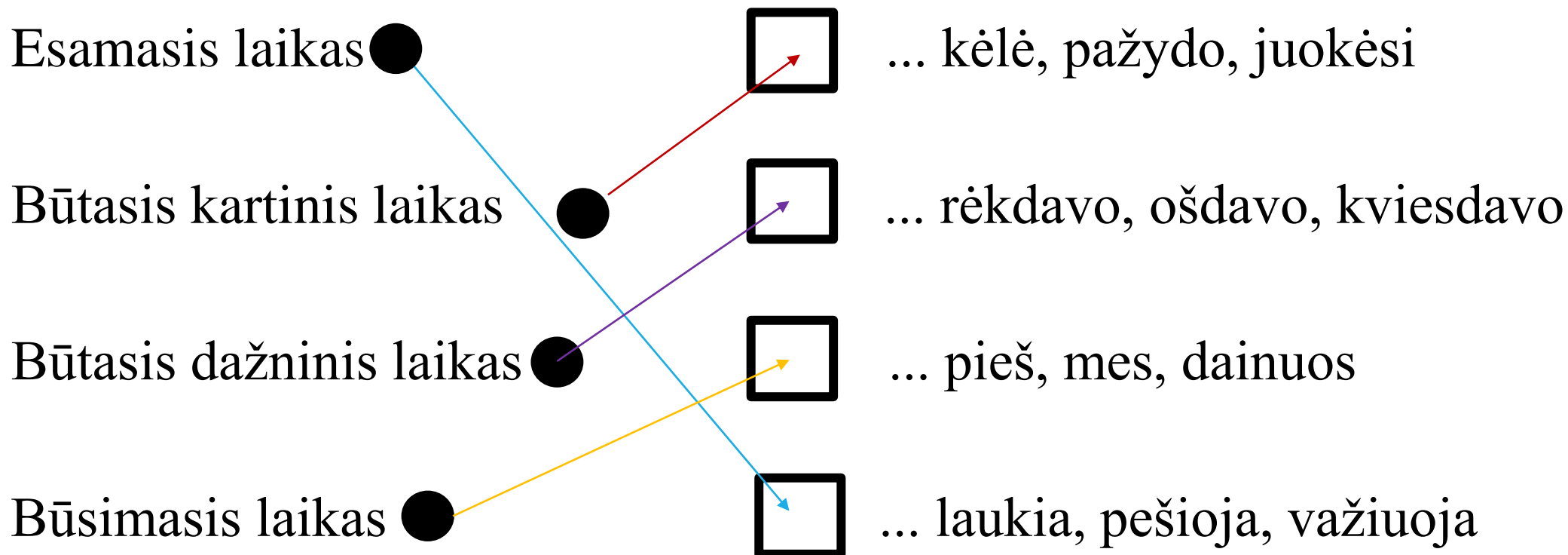
išvyko

atkeliavo

PASITIKRINK!!!



Sujunk veiksmažodžių laikus su žodžiais



Pasitikrink ar visus esamojo laiko veiksmažodžius pabraukei

Žmonės vaikščiojo, važiavo autobusais, dviračiais. Rusnė ir Gerda pietauja mokyklos valgykloje. Mano katinėlis ėda tik sausą maistą. Vasarą dažnai bėgiodavau kieme. Per atostogas perskaičiau knygą. Nuo pat ryto danguje šviečia skaidri saulė. Pro namą teka upelis. Girios, laukai, pievos skambės nuo paukščių balsų. Saulės spinduliai šildo miškus ir palaukes. Soduose ir kiemuose pražysta šalpusniai.

Pasitikrink ar visus būtojo kartinio laiko veiksmažodžius pabraukei

Anksti rytą vaikai bėgo į mišką uogauti. Iš uolos išsirita maži kaip kamuolėliai lapiukai. Ant Jonuko rankos nutūpė raudonas apskritas vabaliukas. Buvo senis ir senutė, susitarę bulves skuto. Velykų šventei ruošėsi ir dideli ir maži – kaip galima gražiau margino kiaušinius. Vieversys pavasariais traukdavo savo giesmelę. Žydi sodo medžiai, pavasario šventę švenčia. Močiutė iškeps gardžių pyragėlių.

Pabrauk būtojo dažninio laiko veiksmažodžius

Rūta, Ignas ir Motiejus matematikos pamokose stropiai skaičiuodavo.
Miškininkai globoja ir rūpinasi miško žvėreliais. Gustas ir Eglė
tvarkydavo savo kambarius. Klasės budintieji laistydavo gėles.
Mokytoja taisykles užrašė lentoje. Per lietuvių kalbos pamokas
mokiniai sukurdavo įdomių rašinėlių. Vaikai moka kelių eismo
taisykles. Rudenį beveik kasdien lydavo lietus.

Pabrauk būsimojo laiko veiksmažodžius

Pamiškėje sirps žemuogės. Mama virė uogienę. Vaikai pririnks pilną kibirėlį kvapnių braškių. Po pamokos prasidės pertrauka. Martynas meta kamuolį. Per vasaros atostogas važiuosiu prie jūros. Paštininkas beldžiasi į duris. Rytoj prasidės nuotolinis mokymas. Sesė kviečia mane žaisti. Per muzikos pamoką mokiniai išgirs naują kūrinį. Lietus pliaups kaip iš kibiro. Močiutė sunkiai lips laiptais.

Užpildyk lentelę (reikiamoje vietoje pažymėk „+“)

	Ką veikia?	Ką veikė?	Ką veikdavo?	Ką veiks?
Skaičiuodavo			+	
Vaikštinės				+
Kvatoja	+			
Šveitė		+		
Mojuoja	+			
Klausinės				+
Ropodavo			+	

Klausimams parink tinkamus veiksmažodžius

Ką veikia?

piešia

laukia

skaito

Ką veikė?

dainavo

nešė

ilsėjosi

Ką veikdavo?

kalbėdavo

sapnuodavo

žaisdavo

Ką veiks?

švies

šoks

galvos

Veiksmožodžiams rask tinkamą vietą sakinyje

Po šiltos vasarėlės **ateina** ruduo. Po rudens **atkeliavo** šalta žiema. Tokiu metu visiems žvėrim **būna** labai šalta, o ypatingai .. **sušalo** . mažas peliukas. Tuomet jis . **nusprendė** ieškoti šiltos saulutės ir **išvyko** į tolimą kelionę.

Puikiai padirbėjai!!!

